

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr.

Wilno, dnia 23 listopada 1934 r.

1176.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

K r o n i k a .

1. Prasa litewska w ujęciu Francuzów.—	I.	1.
2. Książka francuska o sztuce litewskiej.—	"	"
3. Wystawa szwedzka w Kownie.—	"	"
4. Podziękowanie prezydenta Łotwy za gratulacje T-wa Jedności Lit.—Łotewskiej.—	"	"
5. Łotewski poseł u ministra Łozoraitisa.—	"	"
6. Litwa a zgon redaktora naczelnego "Siegodnia".—	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ

K r o n i k a .

7. Sprawa przedwojennych długów właścicieli domów i rolników.—III..	"	"
8. Pierwszy doktor biologji.—	"	"
9. Zmiana departamentu w M.S.Zagr.—	"	"
10. Wyjazd b.redaktora naczelnego "Liet.Aidasa".—	"	"
11. Nowi członkowie kolegium redakcyjnego "Karysa".—	"	2.
12. Nowa książka Jurkunasa-Szeiniusa.—	"	"
13. Ogłoszenie statutu Muzeum Wojskowego.—	"	"
14. Prace komisji wydawania książek.—	"	"
15. Sprawa udoskonalenia audycji radiowych.—	"	"
16. Zjazd "Młodej Litwy". pow.kowieńskiego.—	"	"
17. Nowi burmistrzowie miast powiatowych.—	"	"
18. Dokoła walnego zebrania Związku Dziennikarzy Litewskich.—	"	"
19. Sprawa podręcznika historii litewskiej.—	"	"
20. Wydawanie kartek na gęsi.—	"	3.
21. Uroczystości 16-lecia armji litewskiej.—	"	"
22. Sprawa przesunięcia czasu.—	"	"
23. 25-lecie Związku Studentów Litwinów w uniwersytecie łot.—	"	"
24. Sprawa połączenia śródmieścia z przedmieściami Kowna.—	"	"
25. Album-monografia o Dariusie i Girenasie.—	"	"
26. Zaliczki na zakup gęsi.—	"	"
27. Memorjał klubu automobilistów.—	"	"
28. Walny zjazd związku weterynarzy.—	"	"
29. Memorjał T-stwa Literatów.—	"	"
30. Założenie związku nauczycieli języka i literatury lit.—	"	"
31. Nowy zarząd studentów atejtininków Akademji Rolniczej w Datnowie.—	"	"

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

32. Delegacja żydowska u prezydenta Smetony.—	IV.	4.
33. Przyjazd działacza żydowskiego.—	"	"

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

34. Zwalczanie hitleryzmu.—	VII.	"
35. Dokoła rozporządzenia w sprawie szyldów.—	"	"
36. Wysiedlenie hitlerowca.—	"	"
37. Wysłanie Niemiec uciekiniera z Kłajpedy.—	"	"
38. Ciężka sytuacja rzemieślników w Kłajpedzie.—	"	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Prasa litewska w ujęciu Francuzów."Liet. Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Dziennikarz francuski André Ravry, opracowując obszerniejsze studjum encyklopedyczne p.t."Prasa perjodyczna i jej rozwój w różnych krajach świata" poświęca sporo miejsca historii prasy litewskiej.-

Książka francuska o sztuce litewskiej."L.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Autor szwedzki Kroon wydał ostatnio książkę w jęz.francuskim o sztuce litewskiej. Kroon korzystał ze współpracy biura prasowego lit.M.S.Z., galerji Ciurlonisa i poselstwa litewskiego w Stockholmie.-

Wystawa szwedzka w Kownie."L.Aidas" Nr.266. /XI.1934/:Przywieziono już do Kowna eksponaty, mające się ukazać na wystawie szwedzkiej sztuki stosowanej. Wystawa odbędzie się w muzeum im.Witolda Wielkiego.-

Podziękowanie prezydenta Łotwy za gratulacje T-wa Jedności Lit.-Łotewskiej."L.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Prezes T-wa Jedności Litewsko-Łotewskiej w Kownie burmistrz Merkis przesłał z okazji łotewskiego święta narodowego gratulacje pod adresem prezydenta Łotwy Kviesisa.Prezydent odpowiedział depeszą z podziękowaniem.-

Łotewski poseł u min.Lozoraitisa."Liet. Aidas" Nr.266 /XI.1934/:20 listopada litewski minister S.Z.Lozeraitis przyjął na audjencji posła łotewskiego w Kownie p. Seję.-

Litwa a zgon redaktora naczelnego "Siegodnia". "Liet.Žinios" Nr.266 zamieszczają z okazji śmierci naczelnego redaktora ryskiego "Siegodnia" Hanfmana artykuł inż. Bielskiego, w którym podkreśla się zasługi zmarłego względem Litwy. Mianowicie Hanfman, będąc studentem uniwersytetu, a następnie młodym prawnikiem, udowadniał publicznie, że niema żadnej podstawy do zakazu druków litewskich.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Sprawa przedwojennych długów właścicieli domów i rolników.Prasa ryska /z 23.XI.34/: Sprawa przedwojennych długów bankowych właścicieli domów i rolników stała się znowu aktualna. W-M-stwie Finansów zbiera się obecnie informacje o każdym wierzycielu byłych wileńskich banków: Ziemińskiego, Włóściańskiego i Szlacheckiego. Gdy wszystkie te długi zostaną ustalone, nastąpi ich ściągnięcie. Za uzyskane pieniądze ma być, jak słychać, założony bank hipoteczny.

Dodać należy, że większość właścicieli domów i rolników dawno już zlikwidowało swe długi przy pomocy listów zastawnych wspomnianych banków, korzystając z tego, że listy te po rewolucji można było nabyć po bardzo niskiej cenie.-

Pierwszy doktor biologji.Prasa ryska /z 23.XI.1934/:20 listopada w uniwersytecie kowieńskim odbyła się pierwsza obrona dyssertacji doktorskiej w zakresie biologji. Dyssertacja miała za temat sprawę roślinności na litewskim wybrzeżu morskim. Dyssertację obronił nauczyciel w gimnazjum żydowskim w Kownie Abram Kisin, uzyskując stopień doktora biologji.-

Zmiana departamentu w M.S.Zagr.Prasa kowieńska /z 21.XI.1934/:Departament Ekonomiczny przy M.S.Zagr. ma być przemianowany na Departament Handlu Zagranicznego.-

Wyjazd b.redaktora naczelnego "Liet. Aidas". "L.Aid." 266 /XI.1934/:B.redaktor nacz."L.Aidas" literat Ignacy Jurkunas-Szeinius wyjechał 21 listopada na czas dłuższy do Szwecji.-

N o w i c z ł o n k i n a k o l e g j u m r e d a k c y j n e -
g o "K a r y s a" ."Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Do kolegjum re-
dakcyjnego pisma "Karys" weszli:major 2-go pułku artylerji Miesz-
kowski i major Sztabu Generalnego Stankaitis.-

N o w a k s i ą ż k a J u r k u n a s a S z e i n i u s a."Liet.
Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Wyszła z druku nowa książka b.redaktora na-
czelnego literata Ignacego Jurkunasa-Szeiniusa p.t."Siegfried Immen-
selbe odmładza się". W książce tej porusza Jurkunasa-Szeinius problem
rasizmu. Książka ma jest już tłumaczona na języki niemiecki i szwedz-
ki.-

O g ł o s z e n i e s t a t u t u M u z e u m W o j s k o w e g o .
"Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Ogłoszony został statut Muzeum Wojsko-
wego. Zgodnie ze statutem Muzeum stanowi zakład oświaty i nauki woj-
skowej. Muzeum ma z jednej strony uwidocznić historję obrony Narodu
Litewskiego przed wrogami, z drugiej zaś - budzić w armji i spo-
łeczeństwie świadomość narodową, patriotyzm i wolę obrony niepodleg-
łości. Muzeum Wojskowe posiada następujące działy: prehistorja,okres
Wielkiego Księstwa, okres zapoczątkowany przez Unję Lubelską, a za-
kończony przez rozbiory, okres pod jarzmem rosyjskiem aż do ogłosze-
nia niepodległości, okres walk o niepodległość i okres pokoju, ope-
racje wojenne, padli za wolność Litwy, inwalidzi wojenni, ochotnicy,
Związek Strzelców, dział morski, historja broni siecznej i palnej.
Naczelnikiem Muzeum Wojskowego został gen.Władysław Nagiewicz.-Czł-
kami kolegjum Muzeum zostali: Juljusz Czaplikas, Maciej Pecziulonis,
Józef Barzda-Brodowski, pułkownik Sztabu Generalnego Stanisław
Zaśkiewicz i pułk.Antoni Gustaitis.-

P r a c e k o m i s s j i w y d a w a n i a k s i ą ż e k ."Liet.
Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Komisja wydawania książek przy M-stwie Oświ-
ty postanowiła wydać"Marję Stuart" Schillera /w tłumaczeniu dr.Ja-
nuskiewicza/, "Manfred" Byrona /w tłumaczeniu Vairasa-Raczkowskie-
go, "Hilde Harolda"- Byrona, "Branda" Ibsena i t.d.

S p r a w a u d o s k o n a l e n i a a u d y c y j r a d j o -
w y c h ."Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:W Radjo Kowieńskiem odbyło
się w tych dniach posiedzenie, gdzie się naradzano nad sprawą zwięk-
szenia liczby radjosluchaczy i udoskonalenia audycyji radjowych.Posta-
nowiono w tej sprawie poczynić kroki u M-stwa Oświaty i Komunikacji.
Wyłoniono komisję, która opracuje projekt ułatwienia, nabywania i
eksploatacji radjoodbiorników.-

Z j a z d "M ł o d e j L i t w y" p o w . k o w i e ń s k i e g o .
"Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:18 listopada odbył się w Kownie zjazd
przedstawicieli "Młodej Litwy" pow.kowieńskiego. W zjeździe wzięło
udział ok.50-ciu osób.- Na zjeździe ustalono plan pracy organizacji.-

N o w i b u r m i s t r z o w i e m i a s t p o w i a t o w y c h .
"Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:W wyniku ostatnich wyborów do samorzą-
dów burmistrzem m.Połągi został Władysław Kraujelis, który ukończył
gimnazjum im.Witolda Wielkiego w Wilnie i odbył wyższe studia we
Francji, wiceburmistrzem został Ignacy Vilkas, zaś przedstawicielką
w kretyngowskiej Radzie Powiatowej Stanisława Vajnejkova.Burmistrzem
m.Jeziorosów został Puodžius; wiceburmistrzem Izrael Trauba, zaś
przedstawicielem w Radzie Powiatowej Jan Szileikis. Burmistrzem m.
Łubejek został były burmistrz Michał Wieliczka, wiceburmistrzem Fr.
Kumpikiewicz, zaś przedstawicielem w Radzie Powiatowej August Palta-
rokas.-

D o k o ł a w a l n e g o z e b r a n i a Z w i ą z k u D z i e n -
n i k a r z y L i t ."Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:1 grudnia odbę-
dzie się w Kownie walne zebranie Związku Dziennikarzy Litewskich.
Program zebrania przewiduje: 1/wybory prezydium, 2/sprawozdania za-
rządu i komisji rewizyjnej, 3/dyskusje w sprawie sprawozdań, 4/zmia-
na statutu, 5/wybory zarządu i komisji rewizyjnej, 6/wybory komitetu
narodowego Bałtyckiej Ententy Prasowej, 7/wybory sądu honorowego,
8/sprawy bieżące i wnioski.-

S p r a w a p o d r ę c z n i k a h i s t o r j i l i t e w s k i e j
"Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:Od pewnego czasu grupka historyków li-
tewskich opracowuje podręcznik historii litewskiej dla szkół śred-
nich.Na miejsce asystenta historii J.Jaksztasa,który wyjechał zagra-

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

Wojna polsko-rosyjska 1918-1920 r. 1918-1920 r. 1918-1920 r.

nicę w celach naukowych, zaproszono asystenta Szapokasa. Współpracuje też poseł litewski w Paryżu p.Klimas.-

W y d a w a n i e k a r t e k n a g e s i . "Liet.Aidas" Nr.266. /XI.1934/:Według uzyskanych wiadomości, rozdano już rolnikom przeszło 300 tys.kartek na gęsi, które zostały już nabyte lub też, które nabędą pracownicy państwowi i samorządowi. W Kownie zakup gęsi jest bardzo ożywiony, -na prowincji natomiast odbywa się w tempie słabszym.-

U r o c z y s t o ś c i 16 - l e c i a a r m j i l i t e w - s k i e j . "Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/:23 listopada odbyć się mają w Kownie uroczystości związane z 16-leciem istnienia armji litewskiej.-

S p r a w a p r z e s u n i ę c i a c z a s u . "Liet.Žinios" 266 /XI.1934/:Zarząd Izby Rolniczej uchwalił zaproponować rządowi przesunięcie zegarków o 2 godziny naprzód. Propozycja ta motywowana jest tem, by ludzie wcześniej się kładli na spoczynek i wcześniej wstawali; w ten sposób zaoszczędzonoby na świetle i czasie. Praca w urzędach państwowych rozpoczynałaby się zimą o godzinę, zaś latem o 2 godziny wcześniej.-

25 - l e c i e Z w i ą z k u S t u d e n t ó w L i t w i n ó w w u n i w e r s y t e c i e ł o t e w s k i m . "Liet.Žin." 266. /XI.1934/:Związek Studentów Litwinów na uniwersytecie łotewskim "Viltis" obchodzić będzie 24 listopada 25-lecie swego istnienia.-

S p r a w a p o ł ą c z e n i a ś r ó d m i e ś c i a z p r z e d m i e ś c i a m i K o w n a . "Liet.Žinios" Nr.266 /XI.1934/:W r.b. znowu wysunięto sprawę likwidacji kowieńskiej wąskotorówki. Ludność przedmieści kowieńskich śle jednak podania do M-stwa Komunikacji z prośbą o utrzymanie kolejki, która łączy śródmieście z przedmieściami i z której korzysta dziennie 5 - 6 tys.ludzi.-

A l b u m - m o n o g r a f j a o D a r i u s i e i G i r e n a s i e . "Liet.Žinios" Nr.266 /XI.1934/:Krewni Dariusa i Girena w Ameryce wydali album-monografję, traktującą o życiu i czynie obu lotników.-

Z a l i c z k i n a z a k u p g e s i . "Liet.Žinios" Nr.266/XI.1934/:Ze względu na to, że wielu pracowników w urzędach państwowych pragnie kupować gęsi, lecz nie posiada pieniędzy, postanowiono wydawać pracownikom zaliczki na ten cel.-

M e m o r j a ł k l u b u a u t o m o b i l i s t ó w . "Liet.Žin." Nr.266 /XI.1934/:Litewski klub automobilistów przedłożył M-stwu Spraw Wewn. oraz M-stwu Finansów obszerny memoriał w sprawie potrzeby obniżenia podatków, nałożonych za czasów lepszej konjunktury gospodarczej. W związku z niezmnieszonemi podatkami liczba aut w Litwie z roku na rok maleje. Tak np. w 1931 r. było w Litwie 2.064 maszyny, w 1932 r. 2.028 maszyn, w 1933 r. 1.094 maszyny.-

W a l n y z j a z d z w i ą z k u w e t e r y n a r z y . "Liet.Žinios" Nr.266 /XI.1934/:24 i 25 listopada odbędzie się walny zjazd weterynarzy litewskich. Program zjazdu obejmuje: referaty naukowe, wybory zarządu, komisji rewizyjnej, sądu honorowego, sprawy bieżące i sprawozdania.-

M e m o r j a ł T - s t w a L i t e r a t ó w . "Rytas" Nr.266 /XI.1934/:Sekcja dramatyczna T-stwa Literatów złożyła rządowi memoriał, w którym prosi o ochronę praw autorskich i polepszenie bytu literatów.-

Z a ł o ż e n i e z w i ą z k u n a u c z y c i e l i j ę z y k a i l i t e r a t u r y l i t e w s k i e j . "Rytas" Nr.266 /XI.1934/:3 stycznia 1935 r. odbędzie się organizacyjne zebranie nauczycieli języka litewskiego i literatury z całej Litwy. Na zjeździe tym ma być wyłoniony związek wspomnianych nauczycieli.-

N o w y z a r z ą d s t u d e n t ó w a t e j t i n i n k ó w A k a d e m j i R o l n i c z e j w D a t n o w i e . "Rytas" 266 /XI.1934/:Do zarządu studentów atejtininków Akademji Rolniczej w Datnowie na rok szkolny 1934/35 weszli: J.Simokaitis /prezes i J. Aleksa /sekretarz/-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Delegacja żydowska u prezydenta Smetony. "Liet.Žinios" Nr.266 /XI.1934/: 20 listopada delegacja społeczeństwa żydowskiego w składzie dr.J.Robinzona, i pp.L.Ożyńskiego i C.Wolfa została przyjęta przez prezydenta Państwa p.A.Smetonę.

Delegacja wskazała prezydentowi Państwa, że szereg nowych ustaw, jak ustawa o egzaminach dla rzemieślników, o eksporcie lnu, zmiana ustawy o adwokaturze ujemnie wpłyną na sytuację ekonomiczną ludności żydowskiej w Litwie. Delegacja wspomniała również o przeciw żydowskiej agitacji "Verslasi" i nieprzyjęciu Żydów na wydział lekarski w bież. roku akademickim. Delegacja prosiła o niewprowadzanie w życie pomienionych ustaw i o niedopuszczenie agitacji "Verslasi".

Prezydent Państwa wskazał delegatom, że nowe ustawy nie są skierowane przeciw Żydom. Wydawane one są dlatego, że życie wymaga uregulowania szeregu kwestyj. Prezydent Państwa przyrzekł delegatom, iż się zaznajomi z poruszonymi przez nich sprawami.-

Przyjazd działacza żydowskiego "Rytas" Nr.266 /XI.1934/: Przyjechał z Rygi do Kowna działacz żydowski dr. Nurok. Będzie on zachęcał Żydów litewskich do wzięcia zorganizowanego udziału we wszechświatowym kongresie żydowskim, jaki się odbędzie w 1935 r.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Zwalczanie hitlerizmu. Prasa kowieńska /z 21.XI. 1934/: Z rozporządzenia komendanta Kraju Kłajpedzkiego płk. Lormona zostali ukarani za podżeganie jednej części ludności przeciw drugiej przez swe zachowanie się na boisku m.Kłajpedy kłajpedzin, kupiec Hans Schwemmin i robotnik Fritz Brozaitis.

Pierwszy został ukarany grzywną w wys.100 lt. z zamianą na 2 tygodnie więzienia, drugi grzywną 250 lt. z zamianą na miesiąc więzienia.-

Ponadto ukarani zostali Marcin Weiweris na 100 litów z zamianą na 1 miesiąc więzienia i Paweł Bauch na 55 lt. z zamianą na 2 mies.więzienia za to samo przestępstwo.-

Dokładne rozporządzenia w sprawie szylów. "Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/: Władze kłajpedzkie wydały ostrzeżenie, by wywieszanie szylów, ogłoszeń publicznych i t.d. w jęz.państwowym było wykonywane niezwłocznie i wszędzie. W przeciwnym razie winni będą pociągani do odpowiedzialności.-

Wysiedlenie hitlerowca. "Liet.Aidas" Nr.266. /XI.1934/: Na mocy rozporządzenia gubernatora Kłajpedy obywatel niemiecki hitlerowiec Patomał ukarany został grzywną w wys.500 lt. z zamianą na 2 tygodnie więzienia za nielegalne przekroczenie granicy. Po odbyciu kary Patomał zostanie wysiedlony z granic Litwy.-

Wysiedlenie z Niemiec uciekiniera z Kłajpedy. "Liet.Aidas" Nr.266 /XI.1934/: W tych dniach policja niemiecka wysiedliła z Niemiec uciekiniera z Kłajpedy Laurinasa, który przed 6-ciu tygodniami nielegalnie uciekł do Niemiec i zamierzał tam pozostać.-

Ciężka sytuacja rzemieślników w Kłajpedzie. "Liet.Žinios" Nr.266 /XI.1934/: 19 listopada odbyło się w Kłajpedzie doroczne zebranie Izby Rzemieślniczej. Prezes Izby Sabrowski wygłosił przemówienie, w którym wskazał na ciężką sytuację rzemieślników w Kłajpedzie. Sytuację utrudniają pracownicy niewykwalifikowani oraz różne tanie fabrykaty. Następnie przyjęto budżet Izby Rzemieślniczej w wys.85 tys.litów.-

